

1. Ярошенко І. Юридичні факти як підстава виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Наукове видання: юридичні факти в системі правового регулювання. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. 2015. С. 625-630. URL: <http://idpnan.org.ua/files/zbirnik-nauk.-prats-konf.-dnistryanskiy.pdf>.

2. Штефан А. Процесуальний юридичний факт та його ознаки. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2017. № 1. С. 54-60.

3. Братель О. Г. Юридичні факти-події як складова цивільних процесуальних юридичних фактів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2015. Вип. 4(1). С. 93-97.

Анастасія ЧЕРНЯК
студентка Університету
митної справи та фінансів
(м. Дніпро, Україна)

ОГРОНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ТА ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ

Сучасний світ невинно прогресує інформація набуває поширення дуже швидко, людство робить нові відкриття в тому числі й інформаційні, саме тому актуальність даної теми полягає у розробці систем охорони інформації, що стосується держави, бо саме державна таємниця є найціннішим ресурсом прогресивних держав світу. Захист такої інформації є вкрай важливим для національної безпеки держави, державних органів, підприємств. Органів самоврядування, організацій тощо. Система правовідносин має провідне місце у становленні інституту державної таємниці, оскільки щодня держава здійснює правове регулювання, що призводить до необхідних змін у законодавстві України.

Основною метою роботи є правовий аналіз державного законодавства, визначення сутності та правових засад режиму державної таємниці та пропонування сучасних методів вдосконалення захисту державної таємниці.

Дане питання викликало інтерес серед таких провідних науковців, як: А. Агапова, Ю. Бауліна, Д. Бахраха, В. Шкарупи, О. Андрійкова, Р. Калюжного, В. Артемова, А.Благодарного.

Правову основу режиму державної таємниці становить Закон України «Про державну таємницю», де в ст. 1 зазначено, що державна таємниця – вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки, охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності. безпеці України та які визнані у порядку, встановленому цим Законом, державною таємницею і підлягають

охороні державою

Поштовхом для розгляду питань щодо охорони державної таємниці стала підготовка офіційного проекту Концепції національної безпеки України, розпочатої відповідно до Указу Президента України від 15 січня 1992 року № 41/92 та завершеної 10 березня 1992 року. Перше читання проекту Концепції у Верховній Раді України відбулося 19 жовтня 1993 року, друге – 24 травня 1996 року, а остаточне затвердження – 16 січня 1997 року. У цьому документі вперше в законодавчій практиці України було встановлено визначення самих понять «національна безпека» та «національні інтереси», а також окреслені основні сфери, завдання, напрямки та механізми їх захисту. З метою визначення наявності умов для провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, Служба безпеки може створювати спеціальні експертні комісії, із залученням фахівців органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій за погодженням з їх керівниками [5].

Служба безпеки України має повноваження щодо встановлення терміну дії дозволу на провадження діяльності, що пов'язана з державною таємницею. Цей термін становить 5 років. Проте є один фактор від якого залежить тривалість провадження такої діяльності і це ступінь секретності та обсягу роботи, що здійснюється організацією. Служба безпеки України також має право на проведення перевірки, щодо діяльності організації та додержання нею державного законодавства. Якщо виявляються порушення, то на їх підставі Служба безпеки може скасувати дозвіл на провадження діяльності пов'язаною із державною таємницею [2].

Засоби захисту секретної інформації держави регулюються набагато жорсткіше ніж засоби конфіденційної та службової інформації. Стаття 18 Закону України «Про державну таємницю» передбачає основні вимоги захисту державної таємниці, а саме:

- режим секретності організацій, що провадять діяльність, пов'язану з державною таємницею;

- спеціальний порядок допуску та доступу громадян до державної таємниці;

- технічний та криптографічний захист секретної інформації, порядок якого визначається Президентом України

- єдині вимоги до виготовлення, користування, збереження, передачі, транспортування та обліку матеріальних носіїв секретної інформації;

- дозвільний порядок провадження органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями діяльності, пов'язаної з державною таємницею;

- обмеження оприлюднення, передачі іншій державі або поширення іншим шляхом секретної інформації;

- обмеження щодо перебування та діяльності в Україні іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб, їх доступу до державної

таємниці, а також розташування і переміщення об'єктів і технічних засобів, що їм належать;

– особливості здійснення органами державної влади їх функцій щодо організацій, діяльність яких пов'язана з державною таємницею та інші вимоги [1].

Основними проблемами суспільної небезпеки в державній таємниці є: несанкціоноване користування таємною інформацією, використання такої інформації зі злочинними мотивами, з метою викривлення такої інформації та її втрата. Науковець Ю. Мірошник каже, що завжди є ймовірність викриття розповсюдження державної таємниці, яка може бути використання проти держави та її безпеки. Процесуальний характер суспільних відносин у сфері охорони державної таємниці в невеликому масштабі, але допомагає подолати вище вказану загрозу, бо таким чином створюється організаційно-правовий механізм впливу на соціальні процеси. Найвідомішим методом захисту такої інформації на сьогодні виступає попередження та агітація населення щодо відстоювання інтересів безпеки [3,4].

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, можна дійти висновку, що захист державної таємниці є вкрай важливим елементом як для внутрішньої так і для зовнішньої політики. Ризик щодо викриття інформації існує завжди, саме тому в державному апараті України встановлюється спеціальний порядок до доступу такої інформації, встановлюються єдині вимоги щодо виготовлення, користування та збереження такої інформації, є правила передачі такої інформації, також встановлюється відповідальність за порушення законодавства.

Система охорони такої інформації потребує деяких корективів, саме тому задля підвищення ефективності збереження державних таємниць ми пропонуємо створення закону що гарантує довічне ув'язнення та штраф за розкриття та скривдження та інформації, розробка більш жорстких умов доступу до державної таємниці, створення більшої кількості спеціально обладнаних приміщень із сучасним технічними система захисту наприклад скан обличчя чи інших частей тіла, відбиток пальця, створення більш жорсткого контролю за умовами зберігання секретних матеріалів, закупівля сучасних сейфів та охоронна сигналізація.

1. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.

2. Теоретико правовий аналіз поняття «державна таємниця». URL : http://ippi.org.ua/sites/default/files/7_1.pdf.

3. Василенко Д.П., Маслак В.І. Законодавство провідних країн світу в сфері захисту інформації. *Вісник КДУ ім. М. Островського*. 2010. Вип. 2 (61). Ч. 1. С. 128-132.

4. Особливості правового регулювання захисту державної таємниці в Україні та за її межами URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/1/37.pdf>.

5. Указ Президента України «Про Раду національної безпеки і оборони України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772/96#Text>.